Avtale om samarbeid mellom Sametinget og Troms fylkeskommune

De kontraherende parter, Sametinget i Norge og Troms fylkeskommune,

konstaterer at samene er ett folk med felles historie, kultur, språk og tradisjoner, og

legger til grunn internasjonale avtaler og forpliktelser om urfolks rettigheter[1], likeså

konstaterer partene at Troms fylke omfatter områder med en stor samisk befolkning, at partene har ansvar for samiske samfunn og samfunnsutvikling i Troms, at det derfor er et særlig behov for samarbeid mellom partene i saker som berører samiske forhold i Troms, likeså konstateres det at dette samarbeidsbehovet også gjør seg gjeldende i forhold til nasjonale myndigheter, statlige myndigheter på regionalt og lokalt nivå og kommunene i Troms, partene

konstaterer at deres arbeidsområder også vedrører den generelle utvikling av den nordlige landsdel og nordområdene, og har merket seg den økte internasjonale oppmerksomhet om nordområdene og arktiske spørsmål, og erkjenner behovet for å samle styrke i forhold til de utfordringer vi møter med hensyn til den framtidige utvikling i nord, sett i et regionalt, nasjonalt og internasjonalt perspektiv, og

minnes utviklingen i samarbeidet mellom partene, har merket seg Regjeringens oppfordring til å inngå regionale partnerskap[2], og

erkjenner på denne bakgrunn nødvendigheten av å fornye og utvikle samarbeidet mellom Sametinget og Troms fylkeskommune, blant annet i forhold til språklige, kulturelle, økonomiske, administrative og politiske spørsmål, partene

erkjenner samtidig at miljø og likestilling er gjennomgripende på alle områder i avtalen, dette skal følgelig legges til grunn ved etterlevelsen av avtalen, partene

erklærer herved at de har blitt enig om følgende:

Artikkel 1 Formål

Avtalens formål er å legge forholdene til rette for et varig fast samarbeid mellom partene i saker som angår samene og samiske områder i Troms fylke. Partene vil legge forholdene til rette for at samene skal kunne bevare og utvikle sitt språk, sin kultur, sitt samfunnsliv og sine næringsveier i Troms fylke. Partene vil søke å samordne politikkutviklingen på

---

[1] Særlig i henhold til ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater og FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter, art. 1 og 27.

[2] Jf. St.meld. nr. 19 (2001-2002) Nye oppgaver for lokaldemokratiet – regionalt og lokalt nivå, kapittel 7 Fylkeskommunen som regional utviklingsaktør, St.meld. nr.33 (2001-2002) Tilleggsmelding til St.meld. nr.55 (2000-2001) Om norsk samepolitikk, punkt 5.2 Samiske interesser og Sametingets rolle i forhold til kommuner og fylkeskommuner, og Kommunal- og regionalministerens redegjørelse i Stortinget, 30.04. 2002 "Vekst – i hele landet" punkt 5.5 Nord-Norge, der det heter helt til slutt at *"Sametinget bør inngå i det regionale partnerskapet der det er naturlig".*

samfunnsområder partene finner det naturlig, med sikte på bærekraftige, levende og framtidsrettede samfunn både for urfolk og øvrige nordboere i nord**.**

Artikkel 2 Samarbeidets karakter

Samarbeidet gjennom denne avtalen skjer på frivillig basis mellom to likeverdige parter. Denne avtalen er ikke til hinder for samarbeid som ikke er nevnt i denne avtalen.

Artikkel 3 Samisk språk

Troms fylkeskommune forplikter seg til å følge opp tiltakene i ”Strategiplan for samisk språk og samisk kulturkompetanse” med senere rulleringer. Partene er enige om at det skal være en balanse mellom tildelte tospråklighetsmidler fra Sametinget og bruk av fylkeskommunale budsjettmidler til oppfølging av strategiplanen.

Troms fylkeskommune skal delta i forvaltningskommunenes språkforum ”Giellagiella”. Sametinget vil aktivt bistå Troms fylkeskommune i arbeidet med samisk språkutvikling.

Partene vil bidra med råd og veiledning til kommuner/områder som ønsker å satse på arbeidet med samisk språk.

Partene er positive til utvidelse av forvaltningsområdet for samisk språk i Troms og vil arbeide for å få flere kommuner som del av forvaltningsområdet.

Enkelte kommuner i Troms har et trespråklig utgangspunkt, norsk, samisk og kvensk/finsk. Formell status som trespråklige kommuner kan bidra positivt også for utvikling av samisk språk. Partene vil bidra politisk til løsninger som gjør at også kvensk språk kan gis utviklingsmuligheter og derigjennom sikre språklig likeverd i disse områdene.

Partene skal motivere kommunene i Troms og regionale statsetater til bruk av samisk språk overfor publikum.

Med utgangspunkt i situasjonen for samisk språk i Troms vil partene ta initiativ overfor statlige myndigheter, kommunene i Troms og samiske språk- og kultursentra, med tanke på å få iverksatt et ”samisk alfabetiseringsprogram” som pilotprosjekt i Troms. Partene ser behov for et større særskilt løft over fem til ti år for å styrke utviklingen av samisk språk i barnehagene, grunnskolen, videregående opplæring og blant voksne.

Artikkel 4 Samiske stedsnavn

Partene vil samarbeide om å få flere samiske stedsnavn normert, vedtatt og brukt i offentlig sammenheng.

Partene ser behovet for prosjekter innen innsamling, registrering, bruk og formidling av samiske stedsnavn i Troms, fortrinnsvis i samarbeid med samiske institusjoner, sameforeninger, kommuner, museer eller forskningsinstitusjoner.

Artikkel 5 Utdanning

Partene skal bidra med gjensidig informasjon og veiledning, deltakelse på relevante faglige skolesamlinger og samarbeide om kurs og andre tiltak innen videregående opplæring. Partene skal orientere hverandre gjensidig om blant annet støtteordninger og læremidler. Sametinget vil orienteres om den årlige rulleringen av undervisningstilbudet i den videregående opplæring i Troms.

Alle elever i videregående skoler i Troms skal få tilbud om opplæring i samisk språk. Dersom det ikke er mulig å skaffe lærer ved skolen, skal det tilbys alternative opplegg som for eksempel fjernundervisning. Det er et mål å øke andelen elever som tar samisk som førstespråk.

Arbeidet med å tilby alle elever i videregående skoler i Troms grunnleggende kunnskaper om samiske forhold skal videreføres. Troms fylkeskommune skal fortsatt tilby etterutdanning av lærerne ved hver videregående skole i Troms innen samiske emner og samisk kultur. Som følge av Kunnskapsløftet skal de nye læreplanene i mange fag inneholde samiske emner. Troms fylkeskommune skal være en pådriver for at disse elementene blir vektlagt i undervisningen. Partene støtter prosjektet SAFYL - Samisk fag- og yrkesopplæring i Troms – som skal arbeide for å få samisk kultur og emner inn i fag- og yrkesopplæringen. Partene ser behovet for styrket tilbud innen samiske emner i voksenopplæringen.

Partene vil arbeide for at videregående skoler eller grupper ved videregående skoler i Troms skal gi opplæring etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet - Samisk. Troms fylkeskommune vil starte opp felles programfag "Samisk historie og samfunn", når læreplanen foreligger, og valgfrie programfag "Samisk musikk og scene" og "Samisk visuell kultur" ved videregående skoler i Troms.

Partene vil vurdere behovet for videregående opplæring på samisk i Troms.

Partene ser behovet for elevutveksling og hospiteringsordninger i samiske områder og med andre urfolksområder.

Partene skal samarbeide om å kartlegge behovet for læremidler. Partene ønsker at en av de videregående skolene i Troms kan utvikles til ressursskole i forhold til digital læremiddelproduksjon innen samiske emner, og vil følge dette opp mot sentrale myndigheter.

Partene skal samarbeide med tanke på å utvikle duodji og reindriftsfaget, herunder bidra til rekruttering fra Troms til disse fagene.

Partene skal arbeide overfor Kunnskapsdepartementet når det gjelder tilskuddsordninger til samiskopplæring, øvrige samiske fagemner, alternative undervisningsformer og læremidler i videregående opplæring med sikte på å få til ordninger som dekker de faktiske utgiftene som fylkeskommuner og kommuner har, herunder innen voksenopplæring.

Artikkel 6 Kulturminneforvaltning

Partene skal ha et løpende og forpliktende samarbeid i forvaltingen av kulturminner etter kulturminneloven, jf. kulturminnelovens forskrifter § 3 Samarbeidsplikt. Samarbeidet skal baseres på gjensidig tillit, faglig utveksling og praktisk tilpasning.

Det skal legges til rette for informasjonsutveksling og et godt samarbeid mellom saksbehandlere, også gjennom felles plattformer for IKT innen saksbehandlingen.

Partene skal styrke og utvikle forvaltningskunnskapen og den kulturhistoriske kunnskapen gjennom felles prosjektarbeid.

Partene vil initiere en prosess, i samarbeid med statlige myndigheter ved Miljøverndepartementet og Riksantikvaren, med sikte på å vurdere mulighetene for effektivisering og rasjonalisering av forvaltningsarbeidet gjennom et sterkere og utvidet samarbeid mellom Sametinget og Troms fylkeskommune.

Artikkel 7 Museer

Partene vil bidra til etablering og utvikling av samisk museumsvirksomhet underlagt de samiske sentrene Ája og Várdobáiki. Etablering og utvikling av disse nye samiske museene under Sametingets forvaltning må så langt mulig skje ved en faglig og praktisk avklaring med de øvrige museene i fylket, hvor nye museer legger vekt på å utvikle seg innen områder som i dag ikke er godt dekket.

Partene skal samarbeide for å styrke dokumentasjon, sikring og formidling av samisk kulturhistorie ved museene i Troms fylke.

Partene skal legge til rette for faglig samarbeid og nettverkssamarbeid mellom de samiske museene og øvrige museer i Troms.

Troms fylkeskommune forutsetter at alle museene i Troms som mottar fylkeskommunalt tilskudd tar et ansvar for samisk kultur i sitt geografiske område og i forhold til de tematiske områdene museene har et regionalt ansvar for.

Partene ser behov for et kompetansemiljø for samisk båt- og båtbyggertradisjon ved Nordnorsk Fartøyvernsenter i Gratangen. Partene skal videre arbeide for at fartøyvernsenteret skal bli den ansvarlige institusjonen for dette fagområdet i nasjonal sammenheng.

Partene vil samarbeide om å synliggjøre den samiske historien og betydningen av samisk tilstedeværelse på Nordkalotten i planleggingen av det nye Nordområdemuseet i Tromsø.

Artikkel 8 Bibliotek

Partene skal bidra med gjensidig informasjon og veiledning, deltakelse på hverandres faglige biblioteksamlinger og samarbeide om kurs og andre opplæringstiltak i samisk litteratur, kultur og bibliotektjeneste for ansatte i skole- og folkebibliotek i Troms.

Troms fylkeskommune har ansvar for å vedlikeholde og videreutvikle nettilbudet ”Kildeveileder i samisk bibliotektjeneste”. Sametinget bistår med sin kompetanse.

Troms fylkeskommune har opprettet regional samisk bibliotektjeneste på Ája Samisk Senter. Partene vil støtte bokbussen i Kåfjord slik at den kan dekke et større område. Disse tjenestene vil være en viktig del innen et større samisk senter i nordfylket jf. artikkel 9.

Partene støtter drift av Bok- og kulturbussen i Sør-Troms. Denne tjenesten vil være en viktig del innen et større samisk senter i sørfylket jf. artikkel 9. Partene ser det naturlig at bussen dekker de markasamiske områdene. På sikt er det naturlig at bussen kommer under Sametingets tilskuddsordning for bokbussene. Ved Sametingets gjennomgang av bokbussordningen vil Sametinget vurdere muligheten for investeringsmidler til denne bussen.

Artikkel 9 Samiske språksentra, kultursentra og festivaler

Partene erkjenner behovet for sterke og levedyktige samiske institusjoner i Troms og ser disse som en forutsetning for positiv utvikling av samisk kultur i vid forstand i Troms.

Partene har bidratt til å etablere og utvikle sentra som blant annet Ája Samisk Senter, Várdobaiki samisk senter, Samisk Hus AS på Senja, Stiftelsen Lásságammi, samiske språksentra i Kåfjord, Skånland/Evenes og Ullsfjord, samt festivalene Riddu Riđđu og Márkomeannu. Disse er under utvikling med hensyn til virksomhetsområder, samtidig som nye planer kommer til.

Partene ser tiden moden for å samle samisk virksomhet i større organisatoriske enheter med stor faglig bredde, som med styrke kan virke både i en lokal, regional, nasjonal og internasjonal kontekst, også på nye områder. Det er et mål for partene å utvikle to større samiske sentra i Troms med basis i virksomheter i tilknytning til dagens Ája Samisk Senter og Várdobáiki samisk senter. Disse sentrene bør dekke virksomhet innen blant annet samisk språk, kultur, museum, bibliotek og eventuell næringsvirksomhet, men slik at det er rimelig funksjonsfordeling mellom sentrene. Også festivalene Riddu Riđđu og Márkomeannu vil være naturlig å inkludere i disse sentrene.

Partene ser behovet for fullføring av utbygging av Ája Samisk Senter og erkjenner at også Várdobáiki samisk senter har behov for utvikling av et fysisk bygg.

Partene ser behovet for utvikling av Stiftelsen Lásságammi, av Samisk Hus AS på Senja og Gamtofta.

Partene ser behovet for utvikling av samiske språksentra i Lavangen og på Senja.

Partene vil støtte opp om Tromsø som ”Internasjonal urfolksby” og ser behovet for utvikling av et urfolkshus i Tromsø. Partene ser potensialet i å utvikle ”Samisk uke” i Tromsø.

Partene støtter planene om Riddu Riđđu som en knutepunktinstitusjon og ser utviklingen av Riddu Riđđu senter for nordlige folk som en naturlig del av et større samisk senter i nordfylket.

Artikkel 10 Kulturtiltak, idrett og samiske foreninger

Partene erkjenner behovet for frie midler til samiske kulturtiltak, kulturuttrykk og til fellestiltak hvor samisk kultur møter andre kulturer. Det er et stort udekket behov for midler til aktivitet innen samisk litteratur, musikk, teater og duodji.

Troms fylkeskommune vil videreutvikle sin satsing på samisk musikk- og kulturformidling ved Musikk i Troms. Sametinget vil bidra til utvikling av tilbudet.

Partene ønsker å bidra til dokumentasjon og formidling av muntlig samisk fortellertradisjon.

Partene støtter planene om vinterolympiade i Tromsø, hvor samiske interesser og aktører skal være integrert i søker-, planleggings- og gjennomføringsorganisasjonene. Partene ser potensialet i at søkerprosessen og selve lekene kan bidra til utvikling av samisk idrett, kunst, kultur, design, duodji, reiseliv, matkultur og kunnskapsnæringer, og vil aktivt utnytte dette.

Partene vil legge forholdene til rette for levedyktige samiske foreninger i Troms fylke. Lokale og regionale samiske foreninger i Troms kan søke om midler fra partenes ordinære støtteordninger. Troms fylkeskommune vil gi grunntilskudd til samiske foreninger i Troms.

Partene ser behovet for at samiske miljø i fylket får mulighet til å ivareta den kulturtradisjon idrett representerer i samiske miljøer.

Partene ser behovet for at samisk kultur er en integrert del av folkehelsearbeidet.

Samisk kultur skal være en naturlig og integrert del av kulturtilbudet som tilbys gjennom kulturinstitusjoner som fylkeskommunen eier eller gir tilskudd til.

Partene ser behov for utvikling av Samisk kunstnersenter i Karasjok.

Partene ser behov for en nasjonal scene for Beaivváš Sámi Teáhter.

Artikkel 11 Barn og unge

Partene er enige om å skape gode oppvekstvilkår for samiske barn og unge, og vil samarbeide om utviklingen av ulike tiltak, prosjekter og aktiviteter der barn og unge er involvert.

Partene ønsker å styrke formidlingen av samisk kultur og kulturforståelse i skolene i Troms. Samisk kultur skal være en integrert del av Den kulturelle skolesekken i Troms i alle kunst- og kulturuttrykk.

Partene vil se på muligheten for å utvikle ordningen med samisk ungdom som ”veivisere”.

Partene vil arbeide for at nettstedet nuorraromssas.no, i samarbeid med infonuorra.no, utvikler seg til å bli et felles informasjons- og kommunikasjonsnettsted for ungdom.

Partene er enige om at eksisterende ordninger som stimulerer til entreprenørskap blant ungdom også inkluderer samiske prosjekter.

Partene vil se på muligheten for å la en gruppe ungdommer fra Troms årlig få tilbud om besøk på Sametinget kombinert med å møte samisk ungdom/delta på kulturelle ungdomsaktiviteter. Dette for å få økt kunnskap om samisk politikk og kultur.

Artikkel 12 Informasjon

Partene har et felles ansvar for at befolkningen og offentlige instanser i Troms fylke er orientert om og har kunnskaper om samiske spørsmål. Informasjonen skal i størst mulig grad formidles også på samisk.

Troms fylkeskommune og Sametinget vil samarbeide om å spre informasjon om Sametinget, samemanntallet og sametingsvalg blant ansatte, elever og innbyggere i Troms. Slik informasjon skal finnes på fylkeskommunens nettsteder og i informasjonshyller for publikum i fylkeskommunale bygg/virksomheter. Sametinget skal sørge for at Troms fylkeskommune har tilgang til informasjonsmateriell om Sametinget, samemanntallet og sametingsvalg, samt informere og veilede ved behov.

Sametinget skal gi informasjon på nettsteder og i informasjonshyller om Troms fylkeskommunes arbeid med samiske spørsmål.

Partene ser et særlig behov for informasjon til befolkningen i Troms og til kommuner og organisasjoner i forbindelse med at Samerettsutvalget legger frem sin innstilling for områdene utenfor for Finnmark. Partene vil ta initiativ overfor Regjeringen med tanke på informasjonstiltak.

Artikkel 13 Regionalt samarbeid og arealforvaltning

Partene viser til fylkeskommunens fornyede rolle som regionalpolitisk aktør i landet, og til Sametingets rolle som deltaker i den regionale utvikling i samiske områder.

Partene er enige om at utviklingen av samiske samfunn skal være en integrert del av det regionale samarbeidet. Partene vil arbeide for å integrere kjønnsperspektivet i planleggingen og synliggjøre kjønnsperspektivet i alle planer og utredninger.

Partene er enige om at urfolksperspektivet skal integreres i fylkesplanleggingen. Partene ser at det er viktig at Sametinget trekkes inn i arbeidet med rullering av fylkesplanen i Troms. Sametinget vil delta i partnerskapet i tilknytning til fylkesplanprosessene etter behov, spesielt i forbindelse med prosesser som berører samiske forhold i Troms.

Sametinget skal delta i partnerskapet knyttet til Regionalt utviklingsprogram (RUP). Partene forplikter seg til å sette av en årlig økonomisk ramme som øremerkes til oppfølging av prosjekter i RUP Troms.

Partene anser det som nyttig å gjennomføre drøftinger hvor det samiske perspektivet i arealplanleggingen gjennomgås.

Partene vil delta i respektive forum knyttet til areal, miljø og ressurser.

Partene vil rette særskilt oppmerksomhet mot kommunene i Troms med tanke på at kommunene skal utvikle sin egen samepolitikk. Andre myndigheter vil inviteres til samarbeid om dette.

Artikkel 14 Næringsutvikling

Duodji er en viktig samisk næring som partene ser har både en kulturell og en kommersiell verdi. Partene er enige om å bidra til og utvikle duodji til en levedyktig samisk næring og å bedre rammevilkårene for duodji som kultur, fag og næring. For å sikre rekruttering til duodjinæringen må det etableres en permanent lærlingeordning i duodji som omfatter alle samiske områder.

Partene ser behovet for en rådgivningstjeneste overfor duodjiutøvere.

Jordbruket utgjør en viktig del av det materielle grunnlaget for samisk kultur. Partene er enige om politisk arbeid for å opprettholde dagens sysselsetting i jordbruket ved å styrke eksisterende bruk og bygge nye bruk.

Partene er enige om at utmarksressursene er viktige for å sikre den samiske kulturen. Partene vil derfor tilrettelegge for en bedre videreforedling av utmarksressurser.

Partene vil søke å samordne en felles fiskeripolitikk som er basert på bærekraft og som tar sikte på å sikre de historiske rettigheter til fisket. Partene vil arbeide for å få nærhets- og avhengighetsprinsippet inn i forvaltingen av fangst av marine ressurser.

Partene ser at samisk kultur er en ressurs i reiselivssammenheng. Det er viktig at kulturen som blir formidlet i reiselivssammenheng har en ekthet og troverdighet som ivaretar et etisk nivå som er i samsvar med samiske interesser, normer og skikker. Partene vil arbeide for at det samiske perspektivet innarbeides og ivaretas i reiselivsutviklingen i Troms.

Et godt servicetilbud til befolkningen i samiske strøk har stor betydning for å sikre bosettingen. Partene anser derfor servicenæringen som en viktig næring i samiske områder. En styrking av næringen vil være et viktig virkemiddel til å opprettholde og skape nye arbeidsplasser. Servicenæringen har en høy kvinnelig sysselsettingsandel, og satsing på denne sektoren vil derfor også kunne være med å styrke den kvinnelige sysselsettingen i samiske områder.

Partene er enige om å legge til rette for at jordbruk og reindrift kan drives på en økonomisk forsvarlig måte også i områder hvor det finnes rovvilt.

Artikkel 15 Reindrift

Utmarksarealet i Troms brukes til drift av samisk reindrift. Den største delen av det norsk-svenske konvensjonsområdet ligger i Troms fylke, i tillegg er store deler av fylkets kystområder regulert til høst-, vår- og sommerbeite for reindriftsutøvere fra Finnmark. Konkurrerende arealinteresser som forsvarets virksomhet, nye hyttefelter, by- og tettstedutvikling, øvrige utbyggingsvirksomhet og ferdsel i utmark medfører økt konfliktnivå. Det er svært vanskelig for reindrifta, som utgjør et lite antall utøvere, å vinne frem overfor mektige private og offentlige aktører i arealspørsmål. Partene er enige om å bidra til at reindriftsnæringens sysselsetning og utviklingsvilkår sikres.

Partene er enige om at arealvernet for reindriften må sikres. Reindriften er utsatt for press fra mange hold og har derfor et spesielt behov for vern av sine beiteområder. Reindriftens arealinteresser må ivaretas gjennom gode arealplanprosesser.

Fylkestinget og Sametinget oppnevner områdestyret for reindriftsnæringen. I den nye reindriftsloven vedtatt i juni 2007, skal reindriften sikres økt innflytelse over interne saker. Partene er enige om at områdestyret må inneha tilstrekkelig reindriftskompetanse. Partene vil ha en god dialog rundt sammensetningen av områdestyret.

Artikkel 16 Helse og sosial

Partenes forhold til spesialisthelsetjenesten er å innta en ombudsrolle. Det samme forhold vil gjelde barnevern, rusvern og familievern. Sametinget og Troms fylkeskommune har hver sine samarbeidsformer i forhold til helseforetakene. Avtalepartene skal samarbeide og samhandle for å sette samiske helsespørsmål på dagsorden der det er naturlig.

Partene vil inngå et samarbeid med sikte på å rekruttere tannlegestudenter og øvrig personell. Det er spesielt viktig å rekruttere samiskspråklig tannhelsepersonell.

Artikkel 17 Nordområdeutvikling og internasjonale forhold

Partene er fornøyd med at Regjeringen har lagt fram en helhetlig nordområdestrategi. Partene vil understreke at strategien så langt kun er et rammeverk for ønsket utvikling. For at den skal kunne bli et verktøy for samfunnsbygging i nord må den følges opp gjennom konkrete tiltak og satsinger.

Partene tar sikte på å være aktive nordområdeaktører og premissleverandører i utformingen av den nasjonale og internasjonale nordområdepolitikken. Dette er særlig viktig i etablerte grenseoverskridende samarbeid som Barentssamarbeidet, Arktisk Råd, EU-programmer med norsk deltakelse, den nordlige dimensjon, Nordkalottsamarbeidet og Norges bilaterale samarbeid med arktiske stater.

Partene forplikter seg til å holde øye med hverandres interesser spesielt i respektive internasjonale fora. Dette omfatter utveksling av informasjon og synspunkter om oppfølging.

Partene vil jobbe for at regionale perspektiver og urfolksperspektivet inkluderes i arrangementer og tiltak som faller inn under nordområdesatsinger i Troms fylke.

Partene skal særskilt arbeide for fast urfolksrepresentasjon i Barentsrådet, og for at de ulike urfolksgruppene har faste medlemmer i Barents regionråd. Samt at det avsettes egne faste midler til oppfølging av handlingsprogrammet for urfolk innenfor Barenssamarbeidet.

Artikkel 18 Bærekraftig utvikling

Partene registrerer at global forurensning og klimaendringer får stadig større virkninger på naturen i Arktis. Dette er særlig bekymringsverdig ettersom mange folkegrupper, og særlig urfolk, har en levemåte og kultur som er nært knyttet til naturen. Samfunnene i nord står således overfor store utfordringer som innebærer en dynamisk og sektorovergripende politikk og forvaltning der urfolksrettigheter, kulturvern og naturforvaltning må ses i sammenheng.

Partene vil arbeide for at høye miljøkrav og standarder innarbeides i planer og tiltak som knyttes til natur og miljø. Konsekvensene av miljøendringene for menneskene, deres

livsbetingelser og samfunnsstrukturer vil være særskilt viktig å vektlegge. Et nytt element i prosessene med konsekvensutredninger blir å sikre en dreining mot sårbarhets- og tilpasningsanalyser for samisk kultur, reindrift, utmarksbruk og samfunnsliv.

Partene vil synliggjøre og legitimere tradisjonelle kunnskaper som viktige elementer i en helhetlig ressursforvaltning, og i utvikling av tilpasningsstrategier i forhold til de pågående klimaendringene.

Partene anser områdevern til å være et viktig tiltak for å sikre det biologiske mangfoldet for kommende generasjoner. Partene vil fronte involvering av lokalsamfunn og samiske interesser i forbindelse med opprettelse og forvaltning av nasjonalparker i Troms.

Artikkel 19 Kompetanse og hospitering

Det gjennomføres et miniseminar om Sametinget og samepolitikk i fylkestinget i begynnelsen av hver fylketingsperiode, og tilsvarende om fylkeskommunene og fylkeskommunal virksomhet i Sametinget i begynnelsen av hver sametingsperiode.

Partene iverksetter en besøksordning for ansatte i Troms fylkeskommune og Sametinget. Formålet med besøkene er å høyne kompetansen for den/de ansatte som deltar. Lengre hospiteringsordninger kan avtales særskilt.

Partene vil gjennom samarbeid via denne avtalen og på andre måter øke kunnskaper og kompetanse blant politikere og ansatte om respektive virksomheter.

Artikkel 20 Oppfølging og rapportering

Det avholdes årlige møter mellom fylkesrådslederen og sametingspresidenten. Hensikten med møtene er rapportering, samarbeid og samordning. Oppfølgingen av denne avtalen skal drøftes på disse møtene.

Partene vil årlig forhandle om de økonomiske aspektene rundt avtalen.

Administrasjonene på ledernivå møtes en gang i året for gjennomgang av oppfølging og status for avtalen. Administrasjonene innen de ulike fagfelt forutsettes å ha løpende samarbeid om oppfølging av avtalen og avvikler møter ved behov.

Fylkestinget og Sametinget skal orienteres om arbeidet med oppfølging av avtalen.

Artikkel 21 Gyldighet og endring

Denne avtalen ”Avtale om samarbeid mellom Sametinget i Norge og Troms fylkeskommune” ble inngått ved vedtak i Sametingets plenum i november 2002 og i Troms fylkesting i oktober 2002. Avtalen er endret i 2007 ved vedtak i Troms fylkesting 4.desember 2007 og i Sametingets plenum 27.november 2007.

Endringer i denne avtalen ”Avtale om samarbeid mellom Sametinget i Norge og Troms fylkeskommune” kan bare foretas av partene, og må ha flertall i både fylkestinget og Sametingets plenum.

Hver av partene kan si opp avtalen med minst 6 måneders varsel.

Tromsø, 28. juni 2007

Aili Keskitalo
president

Paul Dahlø
fylkesrådsleder